

לתגובות והערות: שיגא 054-6868199

העלון מוקדש לעילוי נשמת:
בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל,
בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוד ז"ל,
מיכאל בן מורוד ז"ל, רחמים בן מורוד
ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת
טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת
מרים ז"ל.

לקבלת העלון במייל - לשלוח
הודעה ל: sagif_@walla.co.il

שַׁבַּת שְׁלוֹם

בס"ד עלון מס' 101 לשבת 28.6.2013 - תשע"ג תמוז ב'

זה השער לה' עדיקים יבוא בו

פִּינְחָס

פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרָן הַכֹּהֵן (כה,יא)

כתב הגאון חיד"א זצ"ל (בינחל קדומים): פירשו בזוהר הקדוש (עיין פרשת פינחס דף רטו, עמוד ב') שהנשמות של נָדָב וַאֲבִיהוּא נכנסו בפִּינְחָס וזהו שנאמר בפסוק: "בֶּן אֶהֱרָן הַכֹּהֵן" - דהיינו לאחר שנכנסו בפִּינְחָס הנשמות של בניו של אהרן (נָדָב וַאֲבִיהוּא) הוא נחשב ממש: "בֶּן אֶהֱרָן הַכֹּהֵן".

פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרָן הַכֹּהֵן (כה,יא)

ה'אור החיים' הקדוש זצ"ל שאל: מדוע נמנה כאן יחוסו של פִּינְחָס, בן מי היה, ונכדו של מי? וכתב: "ואולי שנתכוון שיזכרו אבותיו לטובה". הדברים "מרעישים": אדם שעשה מצוה, זכה וזיכה, מוזכרים גם אבותיו לטובה, כמו שאמרו בגמרא (יומא פו,א): שכאשר הולך האדם בדרך טובה אומרים הבריות: "אשרי אביו שלימדו תורה!" אך מכאן למדנו, שלא רק הבריות אומרות, ולא רק האב מוזכר, אלא בשמים מזכירים גם את האב שחי וגם את הסב שכבר נפטר! וכן בכל מעשה טוב, ובכל מצוה מוזכרים גם אבותינו וזקנינו לטובה!

פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרָן הַכֹּהֵן (כה,יא)

בשעה שבא להיכנס פִּינְחָס לאוהל של זמרי לקיים את ההלכה: 'הבועל ארמית קנאים פוגעים בו', ראה שנתכנסו אלפי בני שבט שמעון ורצו להורגו, ומרוב פחד פרחו נשמתו, ואז נכנסו בו נשמותיהם של נָדָב וַאֲבִיהוּא. יש לשאול? למה דווקא עכשיו נכנסו נשמותיהם אל פִּינְחָס, ומה זה תרם להם? ונראה לבאר: בני אהרן, נָדָב וַאֲבִיהוּא: חטאו ש: א. הורו הלכה בפני רבם, ב. אמרו מתי ימותו זקנים הללו ואנו יורשים מקומם - יוצא מכאן שרצו יותר גדולה. ג. לא הביאו בנים. ובזכות שנכנסו נָדָב וַאֲבִיהוּא בפִּינְחָס תיקנו את עוונות הללו:

א. בסנהדרין (פב,א): מובא 2 דעות: 1. אמר 'שמואל': כל מקום שיש חילול השם - אין חולקין כבוד לרב".
2. "אמר רב": וַיֵּרָא פִּינְחָס, מה ראה? ראה מעשה ונזכר הלכה. אמר לו: אחי אבי אבא (משה רבנו) לא כך לימדתי ברדתך מהר סיני: 'הבועל את כותית קנאין פוגעין בו'? אמר לו משה: קורא האגרת הוא יהיה השליח". יוצא מכאן שמעיקר הדין לפנחס היה רשות לומר את ההלכה, וכן משה נתן לפנחס רשות לקיים את ההלכה. אז פנחס, לא נחשב כ'מורה הלכו בפני רבו'. ולכן היה זה זמן מתאים שיכנסו נשמות נָדָב וַאֲבִיהוּא אל פנחס, כי עכשיו הם יקיימו את ההלכה 'הבועל ארמית קנאים פוגעים בו' - ובכך הם יתקנו את עוונם שהורו הלכה בלי רשות.

ב. נָדָב וַאֲבִיהוּא הקריבו אש זרה בלי שצוו על כך, כי רצו יותר גדולה ולהיות קרובים יותר לשם יתברך - והתיקון שפנחס (שהם נמצאים בתוכו) כמו שאמרנו למעלה, במקום חילול ה' אין חולקים כבוד לרב, לכן בעצם הוא מצווה על כך, וגם הוא קיבל אישור ממשה לקיים את ההלכה. ולכן כאן גם תוקן עוונם של נָדָב וַאֲבִיהוּא, ופנחס זכה שקיבל כהונה וגדולה לעולמי עולמים כנאמר: "בְּרִית פְּהִנַּת עוֹלָם".

ג. כנגד זה שלא הביאו בנים: הובטח לפנחס (שהם בתוכו): "וְהִיְתָה לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו" - שיהיה המשך לקיומם..

הגני נתן לו את בְּרִיתוֹ שְׁלוֹם, וְהִיְתָה לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית פְּהִנַּת עוֹלָם (כה,יב-יג)
אמרו חז"ל (סנהדרין פב,א): "וירא פנחס בן אלעזר, מה ראה? - שמואל אמר: ראה "אין חֲכָמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֶצֶה לְגַנֵּד ה'" (משלי כא,ל) - כל מקום שיש חילול השם - אין חולקין כבוד לרב". ומבאר רש"י: "לפיכך הורה פנחס הלכה בפני רבו, ולא המתין ליטול רשות ממשה".

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

ביאור נפלא מביא על כך הקהלת יצחק בשם הרב החריף מו"ה בן ציון משקוד:
הנה עונשו של המורה הלכה בפני רבו, מבואר בעירובין [סג.], ושם מביאה הגמרא כמה דעות בזה:
א. רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: כל המורה הלכה בפני רבו ראוי להכישו נחש.
ב. רבי לוי אמר: יורד שאולה בלא ולד.

ג. רבי אליעזר אומר: מורידין אותו מגדולתו.
ומאחר ואלו דברי אלוקים חיים, נראה כי פינחס חשש שמא בתוך מעשהו דבקה בו מידת חטא זה של 'מורה הלכה בפני רבו', והוא עלול חלילה להיענש בעונשים החמורים הנ"ל. לכן באה התורה ומכריזה כי פינחס טוב עשה, ואין לו לירא עונשים אלו וכפי שנרמז בפסוק אחת לאחת:

א. על הנחש שנאמר עליו [בראשית ג, טו] "וַאִיבָה אָשִׁית בֵּינָךְ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זֶרְעֶךָ", ההיפך הגמור של איבה ושנאה הוא ה'שלום', ועל כך הובטח לפינחס "הֲנַנִּי נָתַן לֹא אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" – וממילא אין לו לירא מהכשת נחש. וכך נאמר בפרשת בחוקותי "וַנִּתְּתִי שְׁלוֹם בְּאָרְץ ... וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רְעָה מִן הָאָרֶץ", וכן נאמר (יחזקאל לד, כה) "וְכִרְתִּי לָהֶם בְּרִית שְׁלוֹם וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רְעָה מִן הָאָרֶץ".

ב. כנגד העונש שירד שאולה בלי ולד, אומרת התורה 'וְהִיָּתָה לוֹ וּלְזֶרְעוֹ אַחֲרָיו' – שיזכה לזרע שימשיך אחריו.

ג. כנגד העונש של 'מורידין אותו מגדולתו' נאמר בתורה כי אדרבה הוא יעלה לגדולה ויזכה ל'בְּרִית פְּהִנָּת עוֹלָם', וכמו שאמרו חז"ל (זבחים קא, ב): "לא נתכהן פנחס עד שהרגו לזמרי".

לְכֵן אָמַר הַנְּנִי נָתַן לֹא אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם (כה, יב)

במדרש כתוב שפינחס סיכן את חייו כדי לקדש את שם ה' ברבים. אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו והנני נתן לו את בְּרִיתִי שְׁלוֹם. ידוע שבעולם הזה לא מקבלים שכר על מצוות ה'. א"כ מדוע שונה פינחס שזכה לברכה מיוחדת? מבאר המגיד מדובנא על פי משל: נער אחד היה משרת בביתו של עשיר אחד, ובתמורה לעבודתו היה אוכל על שולחנו של העשיר. ויהי היום באמצע סעודת פורים כטוב לב כולם בשמחה ובמשתה. וכולם מסובים על השולחן הערוך בכל טוב. הגיע סוחר וביקש לקנות סחורה מחנותו של העשיר. כמובן העשיר דחה את הסוחר שיבוא למחרת כי הרי עיניך רואות את השמחה והסעודה, ואיני יכול להפסיק. שוב מחר ואתן לך כל אשר תחפוץ. שמע הנער את שיחם ואמר לעשיר אני ארוץ ואפתח לו את החנות ואתן לו את מבוקשו. שאל העשיר: באמצע הסעודה! מה דחוף? ענה הנער: חבל על הסוחר, כהרף עין אלך ואשוב. אמר ועשה. למחרת היום שאל העשיר את הנער: כמה מגיע לך בעבור עבודתך אצלי כל השנים? התפלא הנער והשיב: הלא סיכמנו שבעד עבודתי אוכל על שולחןך. אמר העשיר: אכן כן, כך סיכמנו בתחילה, כי חשבתי שחביבה עליך אכילתך תמורת משכורתך. אולם כעת ראיתי שהאוכל אינו כה חשוב לך, אלא רצונך לעזור לי ולהיטיב עמי, עד שעזבת את הסעודה. אם כן מן הראוי שתקבל משכורת של ממש. והנמשל אומר המגיד מדובנא: מה האדם יכול להשיב לבורא העולם על כל תגמוליו שעושה עמו כל רגע מימי חייו. כמובן אין בכוחו לגמול טובה להקב"ה על חסדיו המרובים. ואפילו שאדם שומר תורה ומקיים כל מצוותיה כראוי, הרי מקבל את חייו במתנה שאין גדולה הימנה. בפרט אם הבריאות והעושר על מתכונתו. אולם פינחס סיכן את חייו והרף נפשו למות על קדושת ה'. אם כן גילה שחייו לא נחשבים למאומה כדי לקדש את ה'. לכך אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו, שכר אחר ממה שקבל על מצוותיו. "הֲנַנִּי נָתַן לֹא אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם וגו'".

וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּפְּהָ אֲשֶׁר הִפָּה אֶת הַמְּדִינִית זְמָרִי בֶן סְלוּא נְשִׂיא (כה, יד)

פליאה היא: מדוע כשמזכיר הכתוב את זְמָרִי, אזי נאמר "אֲשֶׁר הִפָּה אֶת הַמְּדִינִית", ואילו כשמזכיר הכתוב את פְּזָבִי בַת צוֹר נאמר רק "וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמִּפְּהָ הַמְּדִינִית פְּזָבִי בַת צוֹר" (כה, טו) ולא נאמר "המכה את הישראלית"? הגאון חיד"א זצ"ל מבאר: שכלפי זְמָרִי שהרגו פנחס, הרי שהוא נהרג משום שמצאו פנחס עם המְדִינִית בשעת מעשה העבירה, ואילו היה מוצאו לאחר העבירה, אסור היה לו להורגו. ומפני כן נאמר אצלו "אֲשֶׁר הִפָּה אֶת הַמְּדִינִית" שזה נותן טעם לסיבת הריגתו. ואילו כלפי פְּזָבִי בַת צוֹר, נזכר שמה לבד, מכיוון שהיה מותר להורגה אפילו לאחר מעשה העבירה, מכיון שהכשילה את הרבים לדבר עבירה.

"וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּפְּהָ אֲשֶׁר הִפְּהָ אֶת הַמְּדִינָתָהּ זְמַרִי בֶן סְלוּא" (כה,יד)

מסביר רבנו האלשיך הקדוש זצ"ל: בא וראה מה עברה גורמת! בתחלה היה נקרא "איש ישראל" ו"נשיא בית אב" שהיה חשוב ונעלה. ועכשו – הוא "מפדה", חבול ומובס. אבל לא סתם מפדה, אלא "הפה את המדינת". נעשה שפל ומדרדר כמוה! עמה – במחצתה (יזמא לה). הם לא יפרדו עוד לנצח. ונחיד את הדברים. במדרש פתוב (נדה סא. בתוס'): כִּאֲשֶׁר בָּא עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן לְבָשָׁר לְאַבְרָהָם כִּי לוֹט נָפַל בְּשָׂבִי, מֵצֵאוֹ אוֹפֶה עֲגוֹת מִצוֹת לְפִסְחָה, וּמִנִּי אֲזוּ וְעַד עוֹלָם נִקְרָא שְׁמוֹ "עוֹג" עַל שֵׁם הָעוֹגָה... הַדְּבָר מִבְּהִיל: הָאִישׁ חִי עוֹד חָמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה אַחֵר מֵעֵשָׂה זֶה וְהַפֶּךְ בְּרִבּוֹת הַיָּמִים לְמֶלֶךְ הַבָּשָׁן, אֲבָל הַשֵּׁם "עוֹג" מְלוּה אוֹתוֹ לְנִצָּחַת. וְכָל הָעוֹלָם יָדַע: אֲמָנָם מְדַבֵּר עַל עֵנֶק, נִפִּיל אִימָתָנִי וּמֶלֶךְ אֲדִיר – אֲבָל בְּרֵאשׁ יֵשׁ לוֹ... עֲגוֹת. בְּיוֹם פְּטִירָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוֹ עָלָיו הַשְּׁלוֹם בְּשֶׁל נִכְדוֹ יַעֲקֹב אֲבִינוֹ עֲדָשִׁים, שֶׁהוּא מֵאֲכָל אֲבָלִים. הַגִּיעַ עֲשׂוֹ מִן הַשְּׂדֵה וְשָׁמַע אֶת הַבְּשׂוּרָה הַמְּרָה: סָבָא נִפְטָר, הַמּוֹרָה הַגְּדוֹל, הַנְּבִיא וְאִישׁ הָאֱלֹקִים. וּבְכָל זֹאת, מֵעֵינָיו הָיוּ נִתּוּנִים בְּתַבְשִׁיל הַמְּבַעֲבֵעַ. לֹא בִּסְמָלִיּוֹת שְׁלוֹ, אִף לֹא בְּנִיחוּחוֹ וּבְטַעְמוֹ: "הַלְעִיטְנִי נָא מִן הָאֲדָם הָאָדָם הַזֶּה". הַצָּבַע הוּא שֶׁהִסְעִיר אוֹתוֹ. כִּי? "עַל בֶּן קָרָא שְׁמוֹ אָדוּם". "שֵׁם הוּא הָעֵקֶר, וְהוּא כְּמוֹ עֵצֶם הַצּוֹרֵה שֶׁל הָאָדָם כִּי הַשֵּׁם בָּא עַל הָעֵקֶר וְעַל עֵצֶם הַדְּבָר" (גור אריה למהר"ל). וְמָה שְׁמוֹ, מֵהוֹתוֹ וְעָקְרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ? אָדוּם! וְאִם תִּרְצוּ מֵרַסְמֵי... אִיזוֹ בּוֹשָׁה. וּלְפָרְשֵׁתָנוּ, זְמַרִי בֶן סְלוּא הָיָה נָשִׂיא בְּיִשְׂרָאֵל. אָדָם חָשׁוּב, מִיּוֹצְאֵי מִצְרַיִם, מִמְּקַבְּלֵי הַתּוֹרָה. אֲבָל חֲטָאוּ גֵרָם לְכָר שֶׁבְרָאשׁוֹ תִּהְיֶה מְדִינָתָהּ. הָרִי זֶה נוֹרָא וְאִיוֹם. אָדָם מִתְמַכֵּר לְתַאֲוָה וְהִיא מִמְלַאת אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל, וְהוּא כְּבָר נִקְרָא מֵרַסְמֵי תַאֲוָה פְּלוֹנִית. לְאֶחָד אֲפֹשֶׁר לְקָרָא "אָדוּן תִּקְשֶׁרֶת", לְאַחֵר – "אָדוּן מְכוֹנִית", לְשְׁלִישֵׁי "אָדוּן פְּצוּחִים" וּלְחִבְרוֹ "אָדוּן נִייעֵס"... אֲמָנָם כֵּן, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ (סוֹטָה ג'): "כָּל הָעוֹבֵר עֲבָרָה, מְלַפְּפָתוֹ וְקִשּׁוּרָה בּוֹ כְּכֹלָב, וְהוֹלֶכֶת לְפָנָיו בְּיוֹם הַדִּין". וְלֵאמֹר גִּיטָא מְצִינוּ לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁנִּקְרָאוּ "מִשָּׁה", כִּי כָּל מֵעֵינֵיהֶם בְּתוֹרַת מִשָּׁה. וְנִקְרָאוּ "סוֹדְנִי" בְּעַלֵּי הַסוֹד, כִּי זָכוּ לְ"סוֹד ה' לִירְאָיו" וּלְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ (מְנַחוֹת ע.א. וּבְרִשׁ"י). וּמְצִינוּ לְרִבּוֹתֵינוּ שֶׁקְרָאוּם עַל שֵׁם מִימְרוֹתֵיהֶם. כְּגוֹן: "אֲמַר רַבִּי יִצְחָק מְגִדְלָאָה: וְהוּא (מָה שֶׁאֲמָרוּ שֶׁהִמוּצָא מִטְּבַעוֹת חֵיב לְהַכְרִיז עֲלֵיהֶם) שֶׁעֲשׂוּיִים כְּמִגְדְּלִים (בְּבֵא מְצִיעָא כה.). "רַבִּי זְהוּמָאֵי אוֹמַר: כִּשְׁם שְׁמוֹזֶהָם (מִי שֶׁמְצַחֵין מוֹעֵדָה) פְּסוּל לְעִבּוּדָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ (בְּכוֹרוֹת מ.א.): כִּי יָדִים מוֹזְהָמוֹת פְּסוּלוֹת לְבִרְכָה" (בְּרִכּוֹת ג.ג.). הָאֶחָד הוּא אֲפּוֹא "אָדוּן צָבַע" אוּ "מֵר מֵאֲכָל" וְהָאֲחֵרִים הֵם "רַב הַהֲלָכָה", "חֲכָם הַפְּרוֹשׁ"... שׁוּמָה עָלֵינוּ לְדַאֵג לְשֵׁם שִׁלּוּנוֹ כְּשֶׁנִּעְלָה לְשָׁמַיִם, שִׁיְהִיָּה "אָדוּן פְּרִשֶׁת שְׁבוּעַ", "מֵר חֶסֶד" וְכִדּוֹ וְלֹא חֲלִילָה "אָדוּן מִבֶּט לְחִדְשׁוֹת"... וְיֵשׁ דְּבָר נוֹרָא לֹא פָחוֹת. הוּבָא בְּ"חֶסֶד לְאַבְרָהָם" שֶׁכָּר שָׁנָה רִבּוֹתֵינוּ (חֲבוּט הַקָּבֶר, פ"ב.): שָׁאֵלוּ אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, כִּי צָד דִּין הַקָּבֶר? אָמַר לָהֶם: בְּשַׁעֲהַ שֶׁנִּפְטָר הָאָדָם מִן הָעוֹלָם בָּא מִלְאָךְ הַמּוֹת וְיֹשֵׁב לוֹ עַל קְבָרוֹ וּמִפְּהָ אוֹתוֹ בִּידוֹ וְאוֹמַר לוֹ: "קוּם, הַגִּידָה לִי שְׁמֶךָ". אוֹמַר לוֹ: "גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנָי מִי שֶׁאֲמַר וְהִיָּה הָעוֹלָם שֶׁאֵינִי יוֹדַע מֵהַ שְׁמִי"... הַשֵּׁם הוּא הַמְּהוּוֹת, הַעֲצָמִיּוֹת. אָמַר לִי: מִי אַתָּה?! וְעוֹנָה: גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנָי מִי שֶׁאֲמַר וְהִיָּה הָעוֹלָם שֶׁאֵינִי חָלָל רִיק, נְבוּב, אֲפָס, מְאוּמָה, רִיקָן וְרִיקָם. אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, אוֹי לְאוֹתָהּ כְּלָמָה. הֲלֵא נִרְאָה לְאַכְסֵן בְּמַחְנוֹ מַעַט תּוֹרָה וְלִגְבֵּשׁ אִישִׁיּוֹת. (מְעִין הַשְּׁבוּעַ)

וּבְנֵי קֶרֶחַ לֹא מֵתוּ (כו,יא)

דרשו חז"ל על פסוק זה: "מקום נתבצר להם בגיהנם וישבו עליו ואמרו שירה" (סנהדרין וק,א). לפי חז"ל בני קרח הספיקו לחזור בתשובה ברגע האחרון לפני שבלעה אותם האדמה ולכן לא מתו. אם כך, שואל רבי אליהו לופיאן זצ"ל, מדוע לא הועילה תשובתם להציל גם את אביהם? הרי ידוע מה שאמרו חז"ל (סנהדרין קד,א): "ברא מזכי אבא", כלומר הבן יכול לזכות את אביו בזכות מעשיו הטובים. ומתריץ: שהרעיון של "ברא מזכי אבא" הוא דווקא כאשר האב מחזיק ביסוד האמונה אך אם האב כופר ביסוד האמונה לא יועילו לו הזכויות של בנו, וזה מידה כנגד מידה, כשם שקרח התעלם מזה שהוא בן לאביו שבשמים, כך בשמים מתעלמים מכך שהוא אב לבנים והוא לא ניצל בזכויותיו של בנו. וכיוון שקרח כפר בעיקר (כמובא בירושלמי סנהדרין דף י' הלכה א'): "באותה שעה אמר קרח אין תורה מן השמים, ואין משה נביא, ולא אהרן כהן גדול" לכן לא ניצל בזכות בנו.

לְרַב תְּרַבָּה נַחְלָתוֹ וְלִמְעַט תִּמְעִיט נַחְלָתוֹ אִישׁ לְפִי פִקְדִיו יִתֵּן נַחְלָתוֹ (כו,גד)

ספר רבנו ה"בן איש חי" זצ"ל מעשה: בְּעֵשִׂיר, שָׂרְכַב עַל סוּסוֹ הָעִירָה. עַל אִם הַדֶּרֶךְ רָאָה קִטְעַת הַמִּבְקָשׁ נִדְבָּה. זָרַק אֵלָיו מִטְּבַע פְּסָף. בְּרָכּוֹ הַקִּטְעַת בְּקוֹל גְּדוֹל וּבִקְשׁוֹ כִּי יִרְפִּיבֶהוּ עַל סוּסוֹ הָעִירָה, כִּי הַדֶּרֶךְ רְחוּקָה וְרִגְלָיו קְטוּעוֹת. רַחֵם עָלָיו הָעֵשִׂיר וְהַעֲלֵהוּ לְסוּס. נָתַן אֶת הַרְסָן בְּיָדוֹ שֶׁל הַקִּטְעַת וְהוּא עֲצָמוֹ יֹשֵׁב מֵאַחֵר, לְתַמָּךְ בְּאִישׁ. הַגִּיעוּ לְכַכֵּר הָעִיר וְהַקִּטְעַת אוֹמַר לְעֵשִׂיר: "הִנֵּה, הַגִּעְנוּ. עֲתָה רַד מֵהַסּוּס וְלֶךְ לְבֵיתְךָ"... תָּמָה הָעֵשִׂיר לְעוֹזוֹתוֹ וְאָמַר: "הַסּוּסִי הוּא זֶה אוּ סוּסֵךָ???" זַעַק הָעֵשִׂיר בְּקוֹל גְּדוֹל, 'הוֹשִׁיעוּ, אֲנָשִׁים טוֹבִים, רְאוּ. חֶסֶד עֲשִׂיתִי עִמּוֹ וְהוּא עוֹמֵד לְנִשְׁלָנִי מִסּוּסִי. וְאֲנִי פִסַּח וְקִטְעַת, חֶסֶר אוֹנִים לְעַמְתּוֹ. לֹא דִי שֶׁהִרְכַּבְתִּיו עַל סוּסִי וְאִינוּ

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

מוֹדָה לִי, עוֹמֵד הוּא לְהַשִּׁיב לִי רְעָה תַּחַת טוֹבָה". נִסְעֵרוּ הָאֲנָשִׁים וּבִקְשׁוּ לַעֲשׂוֹת בְּעֵשִׂיר שְׁפָטִים. אָמַר, 'נִלְכָּה אֶל הַשּׁוֹפֵט וַיִּשְׁפֹּט בֵּינֵינוּ. הִלְכּוּ אֶל הַשּׁוֹפֵט וְשָׁמַע דְּבָרֵי שְׁנֵיהֶם. לְבִסּוֹף אָמַר: "נִכְרִים דְּבָרֵי אִמַּת שְׁהוֹסוּ שְׁל הַעֲשִׂיר הוּא, אֲךָ מָה אוֹכַל לַעֲשׂוֹת וּבְמֹו יָדִיו אֲבַד אֶת זְכוּתוֹ. מִדּוּעַ הוֹשִׁיב אֶת הַפֶּסַח לְפָנָיו וּמָסַר בְּיָדוֹ אֶת הָרֶסֶן?"... וְהַנְּמִשָּׁל: אָדָם נִבְרָא פְּדֵי לְקַיָּם מִצְוֹת וּלְהַרְבּוֹת בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים, לְלַמֵּד תּוֹרָה וּלְהַתְחַזֵּק בְּאֲמוּנָה. אֲךָ חָיֵב הוּא גַם לְאָכַל, לְשִׁתּוֹת, לְיִשּׁוּן וּלְעֵבֶד. עַלֵּיו 'לְהַרְפִּיב' עַל 'סוֹסוֹ' גַּם אֶת עֵנִינִי הָעוֹלָם הַזֶּה. אֲךָ זֹאת בְּתַנְאֵי אֶחָד, שְׁהַמּוֹשְׁכוֹת יִשְׁאַרוּ בְּיָדָיו. רַבִּים הָאֲנָשִׁים הַמְאֻבָּדִים אֶת הָרֶסֶן וַיִּצְרַם מוֹשֵׁל בָּם. הֵם עֲבָדִים לַעֲבוּדָה, עֲבָדִים לְהַבְלִים וּמְנַשְׁלִים מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת. חָיֵב הָאָדָם לְהַחְזִיק בְּיָדוֹ אֶת הָרֶסֶן: "לְרַב" הֵם הָעֵנִינִים הָרוֹחֲנִיִּים "תְּרַבָּה נַחְלָתוֹ", "וְלַמְעַט" – הֵם עֵנִינִי הָעוֹלָם הַזֶּה הַנִּסְפָּחִים – "תְּמַעִיט נַחְלָתוֹ. אִישׁ לְפִי פִקְדִיו יִתֵּן נַחְלָתוֹ".

לְרַב תְּרַבָּה נַחְלָתוֹ וְלַמְעַט תְּמַעִיט נַחְלָתוֹ (כו,נוד)

"לְרַב" – לְמִי שֶׁעָשָׂה הַרְבֵּה בְּעוֹלָם הַזֶּה "תְּרַבָּה נַחְלָתוֹ" – לְעוֹלָם הַבָּא. "וְלַמְעַט" – מִי שֶׁעָשָׂה מְעַט מְעַשִׂים טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה – "תְּמַעִיט נַחְלָתוֹ" – לְעוֹלָם הַבָּא (ש"ך על התורה).

עַל פִּי הַגּוֹרֵל תַּחֲלַק נַחְלָתוֹ בֵּין רַב לַמְעַט (כו,נו)

בס"ד אפשר לרמוז: הַגּוֹרֵל בְּגִימַטְרִיָּה "גמרא" (כמניין 244), לְכֵן רִמּוּז עַל פִּי הַגּוֹרֵל – דַּהֲיִינוּ לִימוּד 'הַגְּמָרָא' תַּחֲלַק נַחְלָתוֹ – חֲלָקוֹ יִהְיֶה בְּעוֹלָם הַבָּא – "בֵּין רַב לַמְעַט".

אֵלֶּה מִשְׁפָּחַת לְוִי מִשְׁפָּחַת הַלֵּבְנִי מִשְׁפָּחַת הַחֲבֵרָנִי מִשְׁפָּחַת הַמַּחְלֵי מִשְׁפָּחַת הַמּוֹשֵׁי מִשְׁפָּחַת הַקְּרָחִי (כו,נח)
כַּתֵּב הַבֵּן אִישׁ חֵי זַ"ל (בְּנִיָּהוּ עַל הַתּוֹרָה דָּף תַּכְד): "אֵלֶּה מִשְׁפָּחַת לְוִי" – הַמַּתְלוּיִם עִם הַשְּׂכִינָה.
"מִשְׁפָּחַת הַלֵּבְנִי" – הֵם בְּעַלֵּי תְּשׁוּבָה, עַל דֶּרֶךְ (יִשְׁעִיהוּ א,יח): "אִם יִהְיֶה חֲטָאִיכֶם בְּשָׁנִים כְּשֶׁלַּג יִלְבִּינּוּ."
"מִשְׁפָּחַת הַחֲבֵרָנִי" – הֵם תַּלְמִידֵי חַכְמִים שֶׁנִּקְרָאִים חֲבֵרִים (כך דורשים חז"ל בבא בתרא ועה,א):
"אֵין חֲבֵרִים אֵלָּא תַּלְמִידֵי חַכְמִים שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים יח,ג): הִיִּוְשַׁבְתָּ בְּגִנָּיִם חֲבֵרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָךְ הַשְּׂמִיעִינִי." "מִשְׁפָּחַת הַמַּחְלֵי" – הֵם אוֹתָם בְּעַלֵּי יִסּוּרִין, הַמְדוּכִים בִּיִסּוּרִין, לְשׁוֹן מַחְלָה. "מִשְׁפָּחַת הַמּוֹשֵׁי" – לְשׁוֹן (שְׁמוֹת ב,י): "מִן הַמֵּיִם מְשִׁיתָהוּ" – הֵם הַמּוֹשְׁכִים נִשְׁמוֹת הַמַּגּוּלְגָלִים מִן הַמִּשְׁתָּה. "מִשְׁפָּחַת הַקְּרָחִי" – שְׁעוֹשִׂים קְרַחָה בְּסִיטְרָא אַחְרָא, ע"י בִּירוּר שְׁלָהֶם בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת.

וְנִתְּנָה מִהוֹדֵךְ עַלֵּיו (כו,כ)

אִמְרוּ חז"ל (בבא בתרא עה,א): "מִהוֹדֵךְ וְלֹא כֵל הוֹדֵךְ, זְקֵנִים שְׁבֵאוֹתוֹ דוֹר אִמְרוּ פְּנֵי מִשָּׁה כַּפְּנֵי חֲמָה, פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כַּפְּנֵי לְבָנָה, אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, אוֹי לְאוֹתָהּ כְּלִימָה". מִדּוּעַ דּוּוֹקָא הַזְּקֵנִים שְׁבֵדוֹר אִמְרוּ שְׁפָנִי מִשָּׁה כַּפְּנֵי חֲמָה וּפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כַּפְּנֵי לְבָנָה, וְכִי הַצְעִירִים לֹא הַבְּחִינוּ בַּכֶּךְ, הֲלֹא כּוֹלָם רָאוּ כִי קָרַן עוֹר פְּנֵי מִשָּׁה, וּמִדּוּעַ הֵייתָה זֹו אִמְרִיתָם שֶׁל הַזְּקֵנִים שְׁבֵדוֹר? אֵלָּא, הַצְעִירִים שְׁבֵדוֹר, שֶׁלֹּא רָאוּ אֶת מִשָּׁה בַּצְעִירוֹתוֹ, לֹא רָאוּ פָּגַם שְׁפָנִי יְהוֹשֻׁעַ כַּפְּנֵי לְבָנָה, כִּיּוֹן שֶׁסִּבְרוּ שְׁגָם מִשָּׁה רַבְּנוּ בְּתַחֲלִיל דְּרַכּוּ פְּנֵיו הֵיוּ כַּפְּנֵי לְבָנָה, וּבַמַּהֲלָךְ הַשְּׁנַיִם הוֹסִיף לְנַפְשׁוֹ עוֹד גְּדוּלָה וְשִׁלְמוֹת, וְכֵן זָכָה שְׁפָנִי הָאִירוּ כַּפְּנֵי חֲמָה. אֲךָ זְקֵנִים שְׁבֵדוֹר, שֶׁזָּכּוּ לְרֵאוֹת אֶת פְּנֵי מִשָּׁה עוֹד בַּצְעִירוֹתוֹ, וַיִּדְעוּ שְׁגָם בַּצְעִירוֹתוֹ פְּנֵיו הֵיוּ כַּפְּנֵי חֲמָה, לְכֵן דּוּוֹקָא הֵם שִׁיכְלוּ לֹאמַר אוֹי לָהּ לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה וְכְלִימָה...

וְנִתְּנָה מִהוֹדֵךְ עַלֵּיו (כו,כ)

אִמְרוּ חז"ל (בבא בתרא עה,א): "מִהוֹדֵךְ וְלֹא כֵל הוֹדֵךְ, זְקֵנִים שְׁבֵאוֹתוֹ דוֹר אִמְרוּ פְּנֵי מִשָּׁה כַּפְּנֵי חֲמָה, פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כַּפְּנֵי לְבָנָה, אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, אוֹי לְאוֹתָהּ כְּלִימָה". בְּס"ד מִשָּׁה כַּפְּנֵי חֲמָה – ר"ת חֲכָם – שֶׁלֹּא הִיָּה נְבִיא וְחַכָּם כְּמוֹהוּ, יְהוֹשֻׁעַ כַּפְּנֵי לְבָנָה – ר"ת כְּלִי – שֶׁהִיָּה כְּכִלֵּי מִשְׁמַשׁ לְמִשָּׁה בְּבֵית הַמּוֹדְרֵשׁ.

בְּע"ה זִיווּג הַגּוֹן, בְּרִיאוֹת פְּרִנְסָה וְהַצְלָחָה: לְשִׁיבָא בֵּן מְרִים, עוֹז בֵּן מְרִים, לִירוּן בֵּן פְּנִינָה, אִמִּיר בֵּן פְּנִינָה, עֲנַבֵּל בֵּת פְּנִינָה, הַדְר בֵּת נִילֵי, הִילָה בֵּת אִסְתֵּר, מוֹרֵן בֵּת רוֹתִי, אֲלַכְסִי בֵּן אִירְנָה, הַדְר בֵּת וִיוִיאָן, רוֹיִת בֵּת אוֹרְלֵי, גִיא בֵּן חוּה, חֲמוּטֵל בֵּת וִיקְטוֹרִיָּה. רְפוּאָה שְׁלֵמָה: לְצִיפּוֹרָה בֵּת מוֹרוּוֹר, לְצִיפּוֹרָה בֵּת מְרִים, אוֹרְלֵי בֵּת מִלְכָּה, אִיִּיל בֵּן שְׂרָה, שִׁי בֵּן רַחֵל, יַחֲזָקָאֵל בֵּן אִידָה, רַבְקָה בֵּת מִסְעוּדָה, אֲלַכְס בֵּן רִימָה, יַצְחָק יַעֲקֹב בֵּן יִפָּה, אִילָן בֵּן מִסְעוּדָה, מִשָּׁה בֵּן שׁוֹשְׁנָה. לְעִילּוֹי נִשְׁמַת: הַרְבֵּי יוֹסֵף שְׁלוֹם בֵּן אַבְרָהָם אֲלִישֵׁיב זְצוּק"ל, הַרְבֵּי נִיִּסִּים טוֹלְדָנוּ זְצוּק"ל, אֲרוֹז בֵּן חִיָּה ז"ל, יוֹסֵף מִיכָאֵל שׁוּלֵי בֵּן רַפָּאֵל ז"ל, חֲנָה בֵּת שְׁמַחָה ז"ל.
הַקְּמַנּוּ אֶתְרָ בְּשִׁבְלַכֶּם (שִׁיעוּרֵי תּוֹרָה, עֲלוֹנִים): <http://shayolamot.weebly.com>